

Vergaderjaar 2021–2022

36 045

Situatie in de Oekraïne

Nr. 66

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 maart 2022

Maandag 14 maart jl. heb ik uw Kamer, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Minister van Justitie en Veiligheid, een brief gestuurd over het toezicht op de naleving van financiële sancties (Kamerstuk 36 045, nr. 45). In die brief was de stand van zaken opgenomen van de op dat moment gemelde bevrozingen door financiële instellingen in Nederland. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken op 21 maart.

De Minister van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de coördinatie van het algemene sanctiebeleid en stelt de sanctieregelingen op in overeenstemming met de Minister die het mede aangaat. Dan gaat het bijvoorbeeld over de vraag welke personen en bedrijven op sanctielijsten komen. De Minister van Financiën heeft naast de Minister van Buitenlandse Zaken een rol als het sancties op het gebied van financiële markten betreft. De AFM en DNB houden toezicht op de naleving van de regels die gesteld zijn voor de bedrijfsvoering met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle van bepaalde instellingen, maar niet de naleving van de sanctieregels zelf. Ook moeten de AFM en DNB de Minister van Financiën informeren over gemelde relaties en bevrozingen door financiële instellingen. De Douane houdt, in opdracht van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, toezicht op sectorale sanctiemaatregelen in relatie tot import en export. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft een beheersverantwoordelijkheid voor het openbaar ministerie als het gaat om opsporing en vervolging van overtredingen van de sanctieregelgeving.

Eenieder in Nederland is gehouden aan de sanctieregelgeving. Dit geldt voor een financiële instelling, andere dienstverleners, en ook voor bedrijven met gesanctioneerde eigenaren zelf. Iedereen die de beschikking heeft over of toegang tot activa, vermogen of tegoeden van gesanctioneerde partijen moet dit bevrozen. Die verplichting geldt dus niet alleen voor financiële instellingen en trustkantoren. Zij zijn wel de enige die volgend uit de Sanctiewet 1977 verplicht zijn om relaties met

gesanctioneerde personen te melden en daarbij aan te geven hoeveel zij hebben bevroren. Mijn verantwoordelijkheid ligt bij die naleving van de regelgeving door financiële instellingen en trustkantoren. In nieuwsberichten worden bedragen genoemd van vermogen van Russen in Nederland. In relatie tot financiële instellingen is van belang dat zij alleen vermogen van gesanctioneerde personen kunnen bevriezen als het vermogen bij hun is ondergebracht of hun diensten worden gebruikt. Bij een bedrijf met gesanctioneerde eigenaren en het vermogen bestaat uit activa op de balans, kan geen vermogen worden bevroren door een financiële instelling of trustkantoor als deze hier geen toegang toe heeft. Dat betekent niet dat die bestanddelen niet bevroren (kunnen) worden; het betekent alleen dat financiële instellingen dat niet kunnen doen. Het bedrijf is bijvoorbeeld zelf verantwoordelijk dat het relevante vermogen wordt bevroren. Een dergelijke bevroering komt echter niet terug in de cijfers, omdat er in dat geval geen meldingsplicht geldt. Niet bevroren van het vermogen is een economisch delict. Het OM kan dan besluiten tot opsporing en vervolging.

Gezien de verschillende rollen en verantwoordelijkheden heeft het kabinet besloten tot een werkgroep onder leiding van het Ministerie van Buitenlandse Zaken die gaat kijken naar de effectiviteit van de uitvoering en handhaving van de sanctieregelgeving. Deze richt zich specifiek op activa van gesanctioneerde personen en entiteiten.

Meldingen en bevroeringen door financiële instellingen

Graag licht ik allereerst het proces van controles op sanctielijsten en meldingen door financiële instellingen toe. Zodra nieuwe sancties zijn uitgevaardigd, heeft het de hoogste prioriteit dat financiële instellingen hun systemen controleren op relaties met de gesanctioneerde personen. Dit betreft zowel een controle op de genoemde personen als op juridische entiteiten waarvan deze personen de eigenaar zijn. Als een dossier naar boven komt dan moet de financiële instelling nader onderzoek doen of er daadwerkelijk een relatie met een gesanctioneerde persoon is. Als dit in het onderzoek wordt vastgesteld, moet direct al het vermogen dat berust bij de financiële instelling worden bevroren. Dit vermogen kan bestaan uit tegoeden op een bankrekening, maar ook bijvoorbeeld aandelen die worden beheerd of transacties die plaatsvinden naar een gesanctioneerde persoon. In het geval van een trustkantoor kan het gaan om leningen of investeringen van de juridische entiteit die door het trustkantoor worden beheerd en waarbij het trustkantoor als bestuurder tekeningsbevoegd is.

Nadat door een financiële instelling een relatie met een gesanctioneerde persoon is vastgesteld en eventueel vervolgactie is ondernomen (bv bevroren of stoppen dienstverlening), moet de instelling dit melden bij de AFM of DNB. Vervolgens sturen de toezichthouders deze meldingen aan het Ministerie van Financiën door.

De rapportage van het aantal meldingen in mijn brief van vorige week maandag liep achter op de daadwerkelijke bevroeringen. Daarnaast is DNB afgelopen week met de financiële instellingen in overleg getreden over een juiste toepassing van de regelgeving en de melding van *sanctiehits*. Dit heeft afgelopen week tot een inhaalslag geleid en zal ook deze week nog tot aanvullende meldingen leiden. Verder is op 15 maart nog een sanctiepakket van kracht geworden, waar wellicht nog meldingen uit volgen. De tabel hieronder geeft een weergave van de meldingen die het ministerie tot en met 21 maart heeft ontvangen. Gezien bovenstaande is dit vermoedelijk geen actueel beeld van de daadwerkelijke *sanctiehits* en bevroeringen door financiële instellingen en trustkantoren. Bijgewerkte gegevens zullen periodiek weer met uw Kamer worden gedeeld.

In onderstaand overzicht is te zien dat er nu ook tegoeden of transacties zijn bevroren bij trustkantoren. Het gaat in die gevallen om vermogensbestanddelen van een doelvennootschap die door het trustkantoor als bestuurder van de doelvennootschap worden beheerd.

	Klantrelaties	Totaal bevroren tegoeden en transacties (afgerond, in euro's)
Meldingen banken	38	144.996.256
Meldingen trustkantoren	130	242.577.707
Meldingen verzekeraars	10	-
Meldingen pensioenfondsen	3	379.886
Meldingen beheerders van beleggingsinstellingen / beleggingsondernemingen	7	3.990.182
Totaal	188	391.944.031

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag